

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 10Co/50/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1210223321
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ayše Pružinec - Erenová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2017:1210223321.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ayše Pružinec Erenovej a členov senátu JUDr. Ľuboša Sádovského a JUDr. Romana Majerského v právnej veci žalobcu: O. D. T., F. XX. XX. XXXX, T. A. K.. Č.. XXXX/X, T., zastúpený advokátom: JUDr. Miroslav Zobok, Bernolákova ul. č. 2425/2, Malacky, proti žalovanej: O. O. S., F. XX. XX. XXXX, T. J. K.. Č.. X, J., zastúpená: Čarnogurský ULC s.r.o., IČO: 35 975 016, Tvarožkova ul. č. 5, Bratislava, o zaplatenie istiny 40.000 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 28. septembra 2016, č. k. 21C/158/2010 - 620, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

o d ô v o d n e n i e :

1.

Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal uložiť žalovanej povinnosť zaplatiť istinu 40. 000 eur s 9 % úrokom z omeškania ročne z dlžnej sumy od 07. 09. 2010 do zaplatenia, titulom nevrátenej pôžičky. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 657 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že žalobca v konaní neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal ústne uzavretie zmluvy o pôžičke so žalovanou, teda, že túto pôžičku aj reálne poskytol, a že žalovaná ju nevrátila s tým, že jeho dôkaznou povinnosťou bolo preukázať uzavretie zmluvy, t. j. existenciu právneho vzťahu z pôžičky a jej skutočné poskytnutie, skutočnosti, ktoré však nepreukázal. Uviedol, že žalobca nepreukázal originál zmenky podpísanej žalovanou, nepredložil ani listiny preukazujúce jeho tvrdenie, keď na podporu svojich tvrdení predložil síce Znalecký posudok č. 39/2011, ktorý mal preukázať pravosť podpisu žalovanej na zmenke, ktorý potvrdil, že pisateľom sporného podpisu na zmenke je s vysokou pravdepodobnosťou žalovaná, nakoľko však pri znaleckom skúmaní bola použitá fotokópia zmenky, nie je podľa znaleckého posudku možné vylúčiť ani potvrdiť možnosť technického zásahu, alebo iného mechanického napodobňovania s tým, že skutočnosť, že žiadna kópia písomnosti nie je a ani nemôže byť dôkazom o existencii identického originálu spornej písomnosti bola v konaní potvrdená aj Odborným vyjadrením č. 29/2011 Mgr. Márie Zelenkovej, z ktorého tiež vyplýva, že na základe kópie spornej zmenky nie je možné potvrdiť (a ani vyvrátiť), že žalovaná skutočne podpísala originál zmenky. Poukázal na skutočnosť, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobca žalovanej pravidelne mesačne v období od 2005 až 2009 zasielal finančné prostriedky na jej bankový účet, keď medzi sporovými stranami boli blízke osobné i pracovné vzťahy, pričom žalobca mal dokonca disponibilné právo k účtu žalovanej, avšak žalobca v konaní jasne a zreteľne nepreukázal, že by išlo o poskytnutie predmetu pôžičky, a že finančné prostriedky, ktoré vkladal na bankový účet žalovanej, boli pôžičkou, ktorú jej poskytol. Výrok, ktorým priznal žalovanej náhradu trov konania a trov

právneho zastúpenia vo výške 100 %, odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. a vecne jej plným úspechom vo veci.

2.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako i z dôvodu, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho žalobe vyhovieť alebo zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietol, že napriek tomu, že v napadnutom rozsudku je uvedená pomerne obsiahla genéza sporu a následne aj právna teória, skutočné odôvodnenie je nedostatočné, resp. absentuje úplne, keď súd prvej inštancie nesprávne zhodnotil celú situáciu, nakoľko jeho povinnosťou nebolo v konaní kumulatívne preukázať, že žalovanej pôžičku poskytol a zároveň, že podpísala originál zmenky, ktorá mala zabezpečiť pôžičku a nahradiť písomné potvrdenie o poskytnutí pôžičky, keďže podstatou sporu je existencia pôžičky. Uviedol, že v konaní preukázal vklady na účet žalovanej, t. j., že jej reálne predmet pôžičky odovzdal (rozhodnutie NS SR, sp. zn. 1 Cdo 78/2010) a napriek tomu, súd prvej inštancie uvedené do svojho hodnotenia vôbec nezahrmul s tým, že pokiaľ v odôvodnení napadnutého rozsudku tvrdí, že dané vklady pôžičkou neboli, mal uviesť, čo tieto vklady boli. Poukázal na skutočnosť, že k účtu žalovanej mal v čase poskytovania peňažných prostriedkov dispozičné právo s tým, že zriadenie dispozičného práva (v deň založenia účtu a vloženia prvej splátky) bolo súčasťou ich dohody a zabezpečovalo mu kontrolu nad stavom účtu s tým, že vklady ukončil ihneď ako zistil, že žalovaná mu dispozičné právo zrušila. Uviedol, že existenciu tejto pôžičky osvedčovala aj zmenka, ktorej kópiu predložil s tým, že originál zmenky mu bol odcudzený a v danej veci aj podal trestné oznámenie, keď v prospech pravosti zmenky svedčí svedecká výpoveď svedka J., ktorý originál zmenky videl, bol priamo pri jej podpísaní a z originálu si urobil fotokópiu, ďalej skutočnosť, že bežne poskytoval pôžičky na základe ústnej dohody spojenej s podpísaním zmenky, ako aj samotná fotokópia zmenky - označenie tlačiva a aj predložený znalecký posudok, pričom súd prvej inštancie v tejto otázke dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázal na skutočnosť, že existenciu pôžičky potvrdili svedkovia J. U., J. T. I. D. J., ktorý zároveň uviedol, že má aj vedomosť o zmiznutí originálu zmenky z jeho kancelárie, kam mala žalovaná prístup, a napriek tomu ich súd prvej inštancie pri odôvodnení napadnutého rozsudku nerozoberal, i keď potvrdzujú oprávnenosť jeho nároku. Namietol, že súd prvej inštancie rezignoval na pokyn odvolacieho súdu vyslovený v uznesení zo dňa 30. 05. 2014, č. k. 2Co/350/2013 (správne spisová značka, pozn. odvolacieho súdu), v ktorom uviedol, že v prípade reálneho prevodu (vkladu finančných prostriedkov na účet dlžníka) sa súd musí zamerať na zistenie právneho dôvodu vkladu s tým, že obranu žalovanej o jej mzde vyvrátil poukazom na jej mzdové listy, ako aj ostatné okolnosti prípadu, keď v neprospech žalovanej svedčí aj rovnaká výška vkladu v rovnaký deň v mesiaci, ako aj skutočnosť, že prvý čiastku vložil na účet žalovanej v deň založenia účtu v jej prítomnosti a skutočnosť, že po smrti jej bývalého manžela navýšil mesačné vklady o sumu, ktorú jej bývalý manžel zasielal, aby jej neklesol stav na účte, keďže bol z neho platený úver, preukázal. Uviedol, že nakoľko súd prvej inštancie nevyjadril svoj postoj k tvrdeniam žalovanej, nie je ani zrejmé, na aké skutočnosti má reagovať s tým, že predložil listinné dôkazy, navrhol výsluchy svedkov a svoje tvrdenia podporil, pričom žalovaná k prejednávanej veci nepredložila ani jeden relevantný dôkaz, keď súd prvej inštancie jeho ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania (výsluch svedka J., ktorý mal vedomosť o zdroji finančných prostriedkov, ktoré poskytoval pravidelne žalovanej ako jednotlivé čiastky pôžičky, zabezpečenie ročných zúčtovaní bývalého manžela žalovanej a zabezpečenie vyšetrovacieho spisu, ktorý sa týka odcudzenia zmenky) zamietol. K tvrdeniu súdu prvej inštancie, že v konaní neunesol dôkazné bremeno žalobca poukázal na rozsudok NS ČR zo dňa 07. 08. 2003, sp. zn. 21Cdo 408/2003.

3.

Žalovaná vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť a žalobcu zaviazat' na náhradu trov odvolacieho konania. K námietke žalobcu, že napadnutý rozsudok je zaťažovaný inou vadou uviedla, že inú vadu konania podľa ustálenej judikatúry môže zakladať nanajvyšš' tzv. nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia, čo však v prejednávanej veci nie je možné odvodiť, nakoľko napadnutý rozsudok je rozhodnutím, v ktorom je obsiahlo zhodnotený skutkový stav a obsiahlo zhodnotenú a zhrnutú skutočnosť, ktoré strany sporu v tomto konaní prezentovali, vrátane výsledkov vykonaného dokazovania. K tvrdeniu žalobcu, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhnuté dôkazy uviedla, že v priebehu konania namietla vykonanie ním navrhnutých dôkazov, nakoľko je nemožné,

aby priamo preukázali existenciu údajnej pôžičky a ich prípadné vykonanie by bolo v priamom rozpore so zásadou hospodárnosti konania, keď svedecké výpovede pána D. ani pána J. by nepreukázali, že jej žalobca akúkoľvek pôžičku poskytol, nakoľko pri jej údajnom poskytovaní neboli. Poukázala na skutočnosť, že žalobca ani nepreukázal, kto by uvedené osoby mali byť, v akom vzťahu by mali byť vo vzťahu k nemu a k predmetu konania vo veci samej, okrem toho, že by mali údajne vedieť preukázať príjmy žalobcu. Uviedla, že ani vyšetrovací spis a ani ročné zúčtovanie jej bývalého manžela s meritom veci nesúviseli a rovnako by poskytnutie pôžičky žalobcom nepreukázali s tým, že ani jeden z dôkazov, ktorý žalobca predložil, nepreukázal poskytnutie pôžičky. Za zmätočné označila tvrdenie žalobcu v podanom odvolaní, že napadnutý rozsudok je založený na nesprávnych skutkových zisteniach a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko nie je zrejmé, čo konkrétne považuje za nesprávne skutkové zistenie a nesprávne právne posúdenie s tým, že žalobca v celom svojom odvolaní opakovane niekoľkokrát uviedol, že preukázal existenciu ústnej pôžičky s ňou, jej dôvod, výšku, ako aj údajne reálne poskytnutie, a tvrdil, že jej pôžičku poskytol, a že ako zabezpečovací inštitút bola vystavená zmenka, z dôvodu ktorého ich súd prvej inštancie považoval za rozhodné na preukázanie žalobcovho nároku a unesenie dôkazného bremena žalobcom. Uviedla, že žalobca existenciu a reálne poskytnutie pôžičky nepreukázal a k jeho námietke, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku nezahrnul odovzdanie predmetu pôžičky na jej účet uviedla, že súd ani nemohol také skutkové tvrdenie do odôvodnenia zahrnúť, nakoľko žalobca nepreukázal, že išlo o pôžičku a nepreukázal, že nešlo o jej mzdu, keď skutočnosť, že medzi stranami sporu nebolo sporné pravidelné vkladanie finančných prostriedkov na jej bankový účet je logickým a správnym záverom prvoinštančného súdu, nakoľko žalobca ani jedným svojím dôkazom nepreukázal, že jej reálne peniaze odovzdal. Za absurdný označila argument žalobcu, že existenciu pôžičky osvedčovala kópia zmenky, nakoľko kópia písomnosti, o to viac zmenky, neosvedčuje existenciu originálu písomnosti a hľadá sa na ňu akoby neexistovala s tým, že o nepresvedčivosti skutkového tvrdenia žalobcu o existencii zmenky svedčí aj jej údajné odcudzenie. K predloženému znaleckému posudku žalobcom v priebehu konania uviedla, že znalecký posudok Bc. Martina Nitrianskeho, ktorý bol žalobcom objednaný dňa 11. 06. 2011 a promptne vypracovaný a predložený na pojednávaní dňa 20. 06. 2011 uviedla, že konajúcemu súdu musí byť z praxe zrejmé, že vzhľadom na rozsah a potrebu odbornej a komplexnej analýzy nie je fakticky možné korektným spôsobom zabezpečiť vypracovanie znaleckého posudku v tak krátkej lehote, keď žalobca sa o existencii zmenky dozvedel až v júli 2011 z výpovede svedka D. J. na súde, ktorý uviedol, že „v júli v roku 2011 mi navrhovateľ povedal, že má nejaké problémy, pokiaľ ide o pani odporkyňu a tiež to, že sa mu z trezoru stratili nejaké veci, takže som mu povedal, že disponujem kópiou tejto zmenky“, z čoho vyplýva, že je absurdné, aby si žalobca znalecký posudok na pravosť jej podpisu na zmenke objednal už dňa 11. júna 2011, teda v čase kedy o existencii kópie zmenky nevedel s tým, že najabsurdnejšia na uvedenom je skutočnosť, že predmetom promptne vypracovaného znaleckého posudku dňa 20. júna 2011, bola kópia zmenky, o ktorej existencii žalobca ako objednávateľ nemal vedomosť. K tvrdeniu žalobcu, že výpovede svedkov, ktorí údajne potvrdili existenciu pôžičky, v dôsledku čoho mal súd prvej inštancie dospieť k nesprávnym skutkovým zisteniam uviedla, že skutočnosť, že sa žalobca nestotožňuje so závermi súdu prvej inštancie ešte neznamená, že postupom súdu prvej inštancie došlo k žalobcom v odvolaní namietaným vadám, keď išlo o svedkov navrhnutých iba žalobcom s tým, že svedkyňa J. U. pôsobila vo funkcii Č. H. J. žalobcu odo dňa 21. 01. 2006 do 25. 01. 2010, preto je celkom zrejmé, že nemohla a nemôže mať priamu vedomosť o údajnej pôžičke ani o procese jej údajného ústneho dohadovania, keď aj svedkyňa U. sa na pojednávaní dňa 04. 11. 2011 vyjadrila, že jej mal žalobca poskytnúť pôžičku, o jej podrobnostiach však vedomosť nemala. K tvrdeniu žalobcu, že v konaní preukázal, že finančné prostriedky, ktoré vkladal na jej bankový účet, bola suma pôžičky uviedla, že jej sumu v ním tvrdenej výške na bankový účet nevložil, čo preukázala v súdnom konaní odprezentovaním „cash flow“ na jej jednotlivých bankových účtoch, vrátane písomnej dokumentácie nachádzajúcej sa v súdnom spise a poukázala na ročné zúčtovania dane z príjmu za obdobia rokov 2005 až 2009 s tým, že ak by suma, ktorá je predmetom sporu v tejto právnej veci, bola hypoteticky pôžičkou tak, ako tvrdí žalobca, bolo by teda s ťažkosťami možné prijať záver o opodstatnenosti existencie predmetných ročných zúčtovaní dane z príjmu a ak by ich predmetom bola hypoteticky iná mzda, v konaní by uvedená skutočnosť bola dávno objasnená; navyše, v takom prípade by ani potreba žiadnej hypotetickej pôžičky nebola na mieste. Poukázala na tvrdenia žalobcu, že s údajnou pôžičkou nemohla disponovať a využívať ju s tým, že v takom prípade by však bolo absurdné, aby pôžičku v postupných splátkach dostávala, nemohla ňou disponovať a zároveň niekoľko rokov za vykonanú prácu nedostávala mzdu, keď podľa žalobcom prezentovaného skutkového stavu vlastne za roky 2005 až 2009 za ňou vykonávanú prácu nedostávala mzdu, čím vlastne mala pracovať zadarmo. Uviedla, že podľa prvého tvrdenia žalobcu už v samotnej žalobe, mal od januára

2005 postupne vkladat' na jej účet vedený vo Všeobecnej úverovej banke, avšak v súdnom konaní bolo preukázané, že osobný účet vo Všeobecnej úverovej banke si založila až 20. decembra 2005, keď ani v žalobe neuviedol rozhodné skutočnosti, resp. skutočnosti nezakladajúce sa na pravde, ktoré až neskôr korigoval, nakoľko vôbec nemal vedomosť o tom, kedy si osobný účet vo Všeobecnej úverovej banke založila. Poukázala na skutočnosť, že žalobca následne niekoľkokrát menil dátumy uzavretia „ústnej zmluvy o pôžičke“, v žalobe uvedený 01. január 2005 a neskôr 01. október 2005, hoci až do 03. októbra 2005 trávila dovolenku v zahraničí, z čoho vyplýva vykonštruovanosť žalobcom prezentovaného skutkového stavu a v spojitosti s nespočetným množstvom nezrovnalostí na strane žalobcom uvádzaných argumentov v ďalšom priebehu súdneho konania a absurdných rozporov vo výpovediach ním navrhnutých svedkov, je jednoznačným dôkazom toho, že žalobca si skutkový stav, na ktorom postavil svoju žalobu, vymyslel a dôkazné bremeno neuniesol.

4.

Žalobca v písomnom podaní zo dňa 24. 05. 2017, ktorým sa vyjadril k vyjadreniu žalovanej k jeho odvolaniu uviedol, že poskytnutie pôžičky žalovanej preukázal tým, že peňažné prostriedky na jej účet vkladal, čím došlo k odovzdaniu predmetu pôžičky, keď v spise sú založené doklady - bankové výpisy a potvrdenia o prevzatí hotovosti, ktoré preukazujú prevzatie mzdy žalovanou v presnej výške a v presne stanovené dni - k 10. dňu v mesiaci. Uviedol, že nie je zrejmé, z akého dôvodu žalovaná jeho vklady na osobitný účet (iný ako bola poukazovaná mzda) a v úplne iné dni (20. deň v mesiaci) spája s touto mzdou s tým, že nezmyselne vo svojom vyjadrení uvádza, že ak by išlo o pôžičku, nedostávala by mzdu. Poukázal na skutočnosť, že žalovaná tendenčne manipuluje so znaleckým posudkom Mgr. Márie Zelenkovej, ktorý do spisu založila, nakoľko napriek tomu, že znalec neuviedol, že by pri zmenke došlo k technickému falšovaniu jej podpisu, žalovaná túto skutočnosť prezentuje ako výsledok znaleckého skúmania s tým, že ak bude súd vyhodnocovať, či dôkazné bremeno uniesol alebo nie, musí vyhodnocovať aj obranu žalovanej, či ju považuje za účelovú alebo jej uveril a popri tom sa vysporiadať s jeho tvrdeniami k jej obrane.

5.

Odvolací súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 380 ods. I zákona č. 160/2015 Z. z. (Civilný sporový poriadok, účinný od 01. 07. 2016), vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keďže pre nariadenie pojednávania neboli dané zákonné podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 378 ods. I C. s. p. a rozsudok verejne vyhlásil dňa 25. mája 2017 podľa § 219 ods. 3 C. s. p., pričom o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli právni zástupcovia strán sporu upovedomení zákonným spôsobom.

6.

Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, účinný do 30. 06. 2016) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 132 O. s. p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 157 ods. 2 O. s. p.).

7.

Podľa § 387 ods. 2 C. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8.

S poukazom na citované ustanovenie, prihladnuc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, sa odvolací súd nezistiac v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, v celom rozsahu po skutkovej a právnej

stránke stotožňuje s dôvodmi týkajúcimi sa odvolaním napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu, ktorým žalobu žalobcu zamietol.

9.

K odvolacím námietkam o nesprávnych skutkových záveroch prvoinštančného súdu odvolací súd uvádza, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov), by sa malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia jednotlivých dôkazov jednotlivo aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Podľa § 191 C. s. p., dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť; uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov a len vo výnimočných prípadoch zákon súdu ukladá určité obmedzenia pri hodnotení dôkazov (napr. § 192, § 205, § 193 C. s. p.). Kontrola výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v ust. § 220 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, a aké prostriedky procesnej obrany použil, stručne a výstižne vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkázať na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd má povinnosť dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé a vyhovujúce najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. V posudzovanej veci súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny predpis a svoje rozhodnutie aj podrobne a presvedčivo odôvodnil; z odôvodnenia rozhodnutia presne, zrozumiteľne a určite vyplývajú v logickej nadväznosti a s hodnotiacou väzbou k jednotlivým dôkazom skutkové zistenia, ktoré v súhrne vytvárajú skutkový nálezh súdu. Okolnosti namietané žalobcom v odvolaní vo vzťahu k spôsobu vyhodnotenia vykonaných dôkazov nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou prvoinštančného súdu. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, tzn., aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami a ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov.

10.

K tvrdeniu žalobcu v podanom odvolaní, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo, ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanej veci s odvolaním sa na obsah už uvedeného odôvodnenia, odvolací súd považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za úplné a ich právne posúdenie súdom prvej inštancie za správne

11.

V posudzovanej veci ide o v poradí druhý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu žalobcu zamietol, keď rozsudok zo dňa 24. apríla 2013, č. k. 21C/158/2010 - 427 zrušil Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 30. mája 2014, č. k. 2Co/350/2013 - 469 z dôvodu, že vec nesprávne právne posúdil a odôvodnenie ním prijatých záverov bolo absolútne zmaťoché.

12.

Zrušením pôvodného rozhodnutia sa vec vracia do stavu, aký tu bol pred vydaním rozhodnutia súdu prvej inštancie, a preto je súd povinný sa v ďalšom konaní nielen riadiť intenciami zrušujúceho uznesenia,

ale je zároveň povinný naďalej postupovať podľa procesných predpisov. V konaní odstraňuje vytýkané nedostatky ale aj také, ktoré vytýkané neboli a ktoré v procesnom postupe zistí a po splnení dôkaznej povinnosti a vyhodnotení dokazovania, rozhodne znovu.

13.

Súd prvej inštancie je názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 C. s. p.) viazaný a je povinný ho rešpektovať ako pri posudzovaní otázok hmotného práva, tak aj pri aplikácii procesných predpisov, iba pokiaľ sa pri novom rozhodovaní nezmenia poznatky o skutkovom dejí prejednávaného prípadu natoľko, že na nový skutkový základ veci, nie je aplikácia právneho názoru odvolacieho súdu už možná.

14.

Súd prvej inštancie sa po zrušení jeho v poradí prvého rozsudku týmto zákonným postupom dôsledne riadil a dospel k správne právnemu záveru, že nárok, ktorý si žalobca žalobou v spore uplatnil, dôvodný nie je.

15.

V prejednávanvej veci sa žalobca žalobou podanou na súd prvej inštancie dňa 21. 10. 2010 domáhal uložiť žalovanej povinnosť zaplatiť mu sumu 40. 000 eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že so žalovanou v januári 2005 uzavrel ústne zmluvu o pôžičke, predmetom ktorej bolo v priebehu rokov 2005 - 2009 poskytnúť žalovanej sumu 40. 000 eur, keď sa žalovaná zaviazala poskytnuté finančné prostriedky vrátiť do 31. 12. 2009.

16.

Zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi na voľné nakladanie veci určené podľa druhu, t. j. veci zastupiteľné, najmä peniaze, pričom dlžník sa zaväzuje vrátiť mu po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu. Právny vzťah založený na takejto zmluve môže byť odplatný aj bezodplatný. Zmluvu o pôžičke je možné uzatvoriť ústne, písomne, a aj konkludentne. Esenciálnymi (pojmovými) znakmi zmluvy o pôžičke sú: a/ prenechanie vecí na voľné nakladanie a aj spotrebovanie, b/ druhovo určené veci, c/ dočasnosť právneho vzťahu, d/ povinnosť vrátiť veci rovnakého druhu, e/ určenie doby splatnosti (vrátenia) pôžičky. Pri zmluve o pôžičke, ako neformálnej, ale reálnej zmluve (kontrakte) sa bezpodmienečne vyžaduje odovzdanie predmetu pôžičky (peňazí) veriteľom dlžníkovi, a to buď bezhotovostným spôsobom na účet dlžníka alebo odovzdaním krátkou cestou. Ak k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne.

17.

Posúdenie, či medzi stranami sporu vznikol záväzkovoprávny vzťah na základe ústne uzavretej zmluvy o pôžičke, predmetom ktorej bolo poskytnutie financií v sume 1. 200. 000,- Sk žalobcom žalovanej v priebehu rokov 2005 - 2009, závisí od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy - v danom prípade ustanovení § 657 Občianskeho zákonníka, najmä čo do preukázania zákonom predpokladaných náležitostí na vznik zmluvy (záväzkovoprávneho vzťahu). Ak sa teda žalobca domáhal zaplata žalovanej sumy žalovanou a tvrdil, že táto suma súvisí s ústne uzavretou zmluvou medzi stranami, spočívalo na ňom dôkazné bremeno o tomto tvrdení. Rozsah dôkazného bremena, t. j. okruh skutočností, ktoré konkrétne musí strana preukázať, zásadne určuje hmotnoprávna norma, teda právny predpis, ktorý je na sporný vzťah aplikovaný, z čoho tiež vyplýva, kto je nositeľom dôkazného bremena.

18.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak veriteľ (žalobca) nedisponuje žiadnou písomnou zmluvou a ani iným listinným dôkazom, ktorý by ústne uzavretie zmluvy o pôžičke preukazoval, je jeho postavenie síce v spore sťažené, avšak v žiadnom prípade nevylučuje možnosť preukázať tvrdené skutočnosti inými dôkaznými prostriedkami a to najmä v prípade, ak žalovaný uzavretie akejkoľvek pôžičky popiera.

19.

Žalovaná nárok uplatnený žalobou v celom rozsahu neuznala tvrdiac, že so žalobcom nikdy ústnu zmluvu o pôžičke neuzavrela a nikdy sa ani ústne, a ani písomne nezaviazala poskytnuté finančné prostriedky žalobcovi vrátiť argumentujúc tým, že všetky finančné prostriedky, ktoré jej žalobca na účet poslal alebo vložil, predstavovali výlučne jej mzdu, na základe platne uzavretých pracovných zmlúv.

20.

Odvolačný súd sa v celom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca v konaní dôkazné bremeno neunesol, nakoľko nepreukázal, že suma, ktorú poskytol v hotovosti alebo vkladom na účet vo výške žalovanej istiny, predstavovala pôžičku, na ktorej sa so žalovanou mal dohodnúť, nakoľko aj podľa názoru odvolacieho súdu je v rozpore so zásadami formálnej logiky, aby veriteľ dlžníkovi poskytoval pôžičku 4 roky postupne (v hotovosti alebo vkladom na účet dlžníka každý mesiac) s podmienkou, že dlžník (žalovaná) s poskytnutou pôžičkou nakladať nemohol, napriek tomu, že mala byť poskytovaná za účelom akejkoľvek pomoci žalovanej, pri splácaní dlhov jej manžela.

21.

Je nutné uviesť, že právnej povahy pôžičky sa síce neprieči, avšak iba vtedy, ak to bolo skutočne dohovorené, že dlžník s požičanými peniazmi nakladať ľubovoľne nemôže a môže ich použiť jedine a výhradne na určitý účel, pokiaľ však žalobca tvrdil, že peniaze poskytoval žalovanej na úhradu dlhov jej manžela do roku 2009 v sume 20. 000,- Sk mesačne (31. 04. 2009, mesiac apríl má 30 dní, pozn. odvolacieho súdu), ktorý bol gambler a zomrel v septembri 2008, a po jeho smrti v sume 30. 000,- Sk mesačne, je nelogické, aby žalovaná s poskytnutou sumou nakladať nemohla, nakoľko potom nie je zrejmé, ako mala dlhy svojho manžela splácať.

22.

Odvolačný súd zároveň považuje na doplnenie správnosti napadnutého rozsudku za potrebné poukázať na skutočnosť, že žalobca na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 15. 04. 2011 uviedol, že žalovaná ho požiadala o poskytnutie pôžičky v sume 40. 000 eur (1. 200. 000,- Sk) z dôvodu, že musela riešiť situáciu, ktorú spôsobil jej manžel tým, že prehral vyššie sumy peňazí a požadovanú sumu musela uhradiť, a preto sa dohodli, že jej bude každý mesiac vkladať z vlastných finančných prostriedkov na jej samostatne založený účet vo VÚB sumu 20. 000,- Sk s tým, že po smrti jej manžela sa dohodli na zvýšení tejto sumy na 30. 000,- Sk mesačne, keď žalovaná týmito finančnými prostriedkami nedisponovala, nakoľko v prípade, ak by ich použila, by od pôžičky odstúpil a k výberu sumy 500. 000,- Sk došlo iba v decembri 2007, ktoré boli použité na úhradu dlhov jej manžela, v písomnom podaní zo dňa 11. 07. 2011 však už tvrdil, že Dohodu o pôžičke so žalovanou uzavrel dňa 01. 10. 2005 (žalobca tvrdil, že si pomýlil dátum jej uzavretia) a pôžičku jej začal poskytovať od decembra 2005, avšak svedok D. J. v konaní pred súdom prvej inštancie uviedol, že ako predseda dozornej rady (Slovzdroj plus, a.s.) vedomosť o poskytnutej pôžičke v sume 1. 200. 000,- Sk mal, nakoľko strany sporu zmluvu o pôžičke uzavreli písomne a zmluvu sám videl a prvá splátka jej bola poskytnutá v hotovosti v októbri 2005 v sume 20. 000,- Sk, keď žalovaná mala zároveň podpísať blanco zmenku v reštaurácii v Ovsišti - Bratislava a následne svoju výpoveď opravil a uviedol, že k písomnému uzavretiu zmluvy o pôžičke medzi stranami nedošlo, nakoľko žalovaná iba podpísala blanco zmenku, z ktorej si sám svedok iniciatívne vyhotovil fotokópiu, o ktorej žalobca vedomosť nemal a o jej existencii sa dozvedel až pri ich vzájomnom telefonickom rozhovore v júli 2011, kedy sa mu mal žalobca sťažovať na problémy so žalovanou a na zmiznuté veci z trezoru, z čoho vyplýva, že pokiaľ sa žalobca o existencii kópie zmenky dozvedel od svedka v júli 2011, nie je zrejmé, ako mohol už dňa 10. 06. 2011 požiadať znalca z odboru písomoznalectvo, odvetvie ručné (Martina Nitrianskeho) o vypracovanie znaleckého posudku, ktorého úlohou bolo zistiť, či podpis na kópii zmenky, ktorú žalobca znalcovi predložil, bez uvedenia sumy s dátumom vystavenia 15. 10. 2005, s dátumom splatnosti 31. 12. 2009, ktorá mala byť vyplatená žalobcovi, písala alebo nepísala žalovaná, keď ako uviedol na pojednávaní dňa 15. 04. 2011, jej originál mu bol z trezoru odcudzený a z výpovede svedka J. R. vyplýva, že začiatkom júna žalobca o existencii kópie zmenky mať vedomosť ešte nemohol, keďže spolu telefonovali až v júli 2011.

23.

Zároveň považuje odvolací súd za nutné dodať, že pokiaľ sa žalovaná so žalobcom mala dohodnúť na pôžičke vo výške žalovanej istiny z dôvodu, že musela za svojho manžela zaplatiť dlhy (viď výpoveď žalobcu na pojednávaní dňa 15. 04. 2011, č. I. 135 spisu), opätovne nelogicky vyznieva spôsob, akým jej mala byť poskytnutá, nakoľko ak z dôvodu, že dlhy zaplatila, požiadala o pôžičku 1. 200. 000,- Sk, tak nie je zrejmé, ako mohla súhlasiť s jej poskytovaním údajne od októbra 2005 sumami cca 20. 000,- Sk mesačne, keď dlh mal podľa tvrdenia žalobcu predstavovať práve sumu 1. 200. 000,- Sk, keďže je nepochybné, že údajné poskytovanie pôžičky žalovanej danými splátkami jej situáciu riešiť nemohlo, nakoľko dlh v tvrdení výške už mala zaplatiť a najmä za situácie, keď žalobca potvrdil, že s vloženými finančnými prostriedkami sama nakladať nemohla.

24.

K argumentácii žalobcu v podanom odvolaní, že sa súd prvej inštancie nevysporiadal s dôvodom, pre ktorý mal žalovanej vkladať na jej osobný účet mesačne uvedené sumy, ak podľa jeho názoru k ústnemu uzavretiu zmluvy o pôžičke medzi stranami nedošlo, odvolací súd uvádza, že prvoinštančný súd dospel k správne právnemu záveru, že v prvom rade žalobca nepreukázal, že vklady na účet žalovanej predstavovali predmet údajne uzavretej pôžičky s tým, že sa bolo potrebné stotožniť s tvrdením žalovanej, že žalobca dokonca v konaní ani nepreukázal žiadnym listinným dôkazom, že jej manžel mal v čase jej ústneho uzavretia také dlhy (v roku 2005), ktoré vraj mala zaňho žalovaná zaplatiť, z dôvodu ktorého sa rozhodla zmluvu o pôžičke so žalobcom ústne uzavrieť.

25.

Odvolací súd sa zároveň nestotožnil s tvrdením žalobcu, že uzavretie zmluvy o pôžičke so žalovanou ústne preukázal kópiou zmenky zo dňa 15. 10. 2005, na ktorej pravosť podpisu žalovanej potvrdil znalecký posudok č. 39/2011, vypracovaný Martinom Nitrianskym, znalcom z odboru písomoznalectvo, odvetvie ručné, nakoľko tento znalec síce dospel k záveru, že žalovaná je s vysokou pravdepodobnosťou pisateľom podpisu na danej zmenke, avšak je všeobecne známe, že znalec, ktorému bola predložená iba kópia listiny, nielenže musí starostlivo zvážiť, či vôbec posudok vypracuje, ale najmä znalecký výsledok založený na skúmaní iba kópie, môže vypovedať výlučne o samotnom podpise, nakoľko to, či podpis k listine aj vzťah mal, už z kópie určiť nejde, z dôvodu ktorého nie je možné podpis chápať ako nepochybný prejav vôle vo vzťahu k spornej listine, pričom na to, aby bol znalecký záver plauzibilný, musí byť v jeho formulácii presne kvalifikovaná aj listina, na ktorej sa podpis nachádza, čím sa znalec nevyhnutne vyjadruje aj ku vzťahu medzi podpisom a listinou. Súdny znalec, ktorý vypracoval daný znalecký posudok, sa však k vzťahu medzi listinou a podpisom na nej nevyjadril vôbec, t. j. obmedzil sa na záver, že pisateľom podpisu na kópii zmenky je s vysokou pravdepodobnosťou žalovaná, avšak bez uvedenia nevyhnutnej podmienky, t. j., možného technického falzifikátu.

26.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na Odborné vyjadrenie č. 29/2011 súdnej znalkyne Mgr. Márie Zelenkovej zo dňa 30. 08. 2011, ktorá uviedla, že Bc. Martin Nitriansky, autor znaleckého posudku predloženého žalobcom, ako jediný neabsolvoval odbornú skúšku z odboru: Písomoznalectvo, odvetvie: Ručné písmo (identifikácia pisateľa) napriek tomu, že znaleckú činnosť vykonáva od roku 1998 (v súčasnej dobe je už zo zoznamu znalcov vyčiarknutý) a zároveň, že na základe skúmania kópie spornej zmenky označenej písmenom S nemohol dospieť k záveru, ku ktorému dospel a napokon, že na základe skúmania kópie spornej zmenky S nie je možné potvrdiť a ani vylúčiť, že žalovaná skutočne jej originál, ktorý by bol identický s kópiou podpísala, nakoľko žiadna kópia písomnosti nie je a ani nemôže byť dôkazom o existencii identického originálu spornej písomnosti.

27.

Súd prvej inštancie preto v odôvodnení napadnutého rozsudku dospel k správne právnemu záveru, že žalobca ani predloženou kópiou zmenky uzavretie zmluvy o pôžičke ústne so žalovanou nepreukázal, nakoľko pravosť podpisu žalovanej na nej v konaní vôbec preukázaná nebola.

28.

S poukazom na citované zákonné ustanovenie (§ 387 ods. 2 C. s. p.) a za stavu, keď súd prvej inštancie v danom prípade v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie v spore zistil skutkový stav, a keď žalobca v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, resp. tvrdenia, s ktorými by sa nebol súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku dôsledne vysporiadal a následne takto riadne zistený skutkový stav aj správne právne posúdil, tzn., že na správne zistený skutkový stav aplikoval zodpovedajúce zákonné ustanovenia, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd tento rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p.

29.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 262 ods. 2 C. s. p. tak, že žalovanej úspešnej v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

30.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá C. s. p. v spojení s § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C. s. p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).